ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2007. gada 18. jūlijā [1]

I — Ievads

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz EEK un Turcijas Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas attīstību (turpmāk tekstā — "Lēmums Nr. 1/80") 6. panta 1. punkta interpretāciju un ir par to, vai šis noteikums attiecas uz personām, kas strādā par *au pair*, un studentiem, kas strādā papildu darbu.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

2. 1963. gada 12. septembrī Ankarā Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopienas, no otras puses, parakstīja Līgumu, ar ko nodibināta asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju (turpmāk tekstā — "Asociācijas līgums"), un Kopienu vārdā tas tika noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK [2].

3. Saskaņā ar Asociācijas līguma 1970. gada 23. novembrī pieņemtā Papildprotokola 36. pantu Asociācijas padome pieņem vajadzīgos noteikumus pakāpeniskai darba ņēmēju brīvas pārvietošanās starp Kopienu dalībvalstīm un Turciju īstenošanai saskaņā ar Asociācijas līguma 12. panta pamatnostādnēm.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — OV 1964, Nr. 217, 3685. lpp.

4. Tādējādi 1980. gada 19. septembrī Asociācijas padome pieņēma Lēmumu Nr. 1/80 par asociācijas attīstību [3].

5. Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā ir noteikts:

"1. Ievērojot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, darba ņēmējam, Turcijas pilsonim, kas pieder dalībvalsts likumīgajam darba tirgum:

— pēc viena likumīgi nostrādāta gada ir tiesības šajā dalībvalstī pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja ir brīva darba vieta;

— pēc trim likumīgi nostrādātiem gadiem un, ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja pēc savas izvēles, ja šis piedāvājums izteikts normālos apstākļos un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;

— pēc četriem likumīgi nostrādātiem gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram algotam darbam pēc savas izvēles." [Neoficiāls tulkojums]

B — *Valsts tiesības*

6. Attiecīgie noteikumi par *au pair* vai arī studentu ieceļošanu ir atrodami "House of Commons Paper" 395 [(Anglijas parlamenta) Apakšnama dokumentā Nr. 395] (turpmāk tekstā — "*HC* 395").

7. *Au pair* ieceļošanas kārtība ir noteikta *HC* 395 88.–93. noteikumā. 88. noteikumā *au pair* darbs tiek definēts kā līgums, uz kura pamata persona vecumā no 17 līdz 27 gadiem ieceļo Apvienotajā Karalistē ar mērķi mācīties angļu valodu. *Au pair* kādu laiku dzīvo angliski runājošā ģimenē, kurā tai ir nepieciešamās mācīšanās iespējas, un palīdz ģimenei mājas darbos ne vairāk kā 5 stundas dienā, saņemot pietiekamu atalgojumu un divas brīvas dienas nedēļā.

3 — Lēmums netika publicēts *Oficiālajā Vēstnesī*, tas ir pieejams izdevumā: *EEK un Turcijas Asociācijas līgums, tā protokoli un citi saistītie dokumenti*, Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, Brisele, 1992.

8. Saskaņā ar 89. noteikumu persona, kas lūdz piešķirt *au pair* ieceļošanas atļauju Apvienotajā Karalistē, cita starpā nedrīkst plānot uzturēties Apvienotajā Karalistē *au pair* statusā ilgāk par diviem gadiem, tai ir jāplāno atstāt Apvienoto Karalisti pēc uzturēšanās tajā kā *au pair*.

9. Tiesību normas par studentu ieceļošanas kārtību ir *HC* 395 57.–62. noteikumā.

III — Fakti un pamata prāva

10. Saskaņā ar 57. noteikumu personai, kas vēlas saņemt atļauju studenta ieceļošanai Apvienotajā Karalistē, jābūt uzņemtai kādā mācību programmā un tai ir jāspēj un jāapņemas pabeigt akreditētu pilna laika studiju programmu. Personai ir jāplāno atstāt Apvienoto Karalisti pēc studiju beigām; tā nedrīkst plānot iesaistīties uzņēmējdarbībā vai sākt strādāt, izņemot nepilna laika darbu vai darbu brīvdienās, kura veikšanai ir jāsaņem attiecīga atļauja.

11. Atbilstoši 58. noteikumam personai, kas vēlas saņemt atļauju studenta ieceļošanai Apvienotajā Karalistē, šādu atļauju var izsniegt ar nosacījumu, ka tiek ierobežotas tās nodarbinātības iespējas. "Immigration Directorate's Instructions" [Imigrācijas direktorāta instrukcijas] 3. nodaļas A pielikuma 4. punktā precizēta attiecīgā kārtība. Tajā noteikts, ka personai, kurai studenta iebraukšanas vai uzturēšanās atļauja ir izsniegta ar nosacījumu, ka tiek ierobežotas nodarbinātības iespējas (aizlieguma tikt nodarbinātam vietā), ir vispārēja atļauja strādāt, nepārsniedzot 20 stundas nedēļā jebkurā laikā, izņemot brīvdienas.

12. Prasītāji pamata prāvā ir Turcijas pilsoņi, kuriem tika izsniegta atļauja ieceļot Apvienotajā Karalistē, lai tur strādātu kā *au pair* (Paīra [*Payir*]) vai attiecīgi uzsāktu studijas (Akjūzs [*Akyuz*] un Ozturks [*Ozturk*]).

13. 2000. gadā Paīra saņēma ieceļošanas atļauju Apvienotajā Karalistē. Šajā atļaujā cita starpā tika iekļauts nosacījums, ka viņa nedrīkst strādāt jebkādu citu apmaksātu vai neapmaksātu darbu kā tikai *au pair*. Kopš iebraukšanas valstī Paīra bija nodarbināta divās ģimenēs. Otrajā ģimenē viņa dzīvoja kopš 2001. gada marta, viņa tajā strādāja 15–25 stundas nedēļā, veicot mājas darbus un uzraugot bērnus. Par to viņa saņēma pajumti un uzturu, kā arī apmēram GBP 70 nedēļā. Paīra labprāt turpinātu strādāt šajā ģimenē.

14. Akjūzs un Ozturks iebrauca Apvienotajā Karalistē kā studenti attiecīgi 1999. un 1997. gadā. Viņiem tika izsniegtas ieceļošanas un vēlāk arī uzturēšanās atļaujas, kurās viņiem tika atļauts jebkurā laikā, izņemot brīvdienas, strādāt jebkādu apmaksātu darbu, ja tas nepārsniedz 20 stundas nedēļā. No studijām brīvajā laikā abi studenti atļautajā apjomā strādāja nepilnu darba slodzi kā oficianti. Attiecīgie darba devēji piedāvāja viņiem pagarināt darba līgumus.

15. Prasītāji *Secretary of State for the Home Department* (Iekšlietu ministrija, turpmāk tekstā — "*Secretary of State*") iesniedza pieteikumu par uzturēšanās atļauju grozīšanu vai pagarināšanu nolūkā turpināt strādāt Apvienotajā Karalistē. Savus pieteikumus viņi pamatoja ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu. Viņi apgalvoja, ka esot bijuši nodarbināti pie viena darba devēja vairāk nekā gadu un ka vēlas turpināt strādāt pie attiecīgā darba devēja.

16. *Secretary of State* noraidīja pieteikumus. Atteikumu tā pamatoja ar to, ka studenti, kas strādā nepilnu darba laiku, un *au pair* nevar atsaukties uz Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu. Prasītāji attiecīgos noraidošos lēmumus pārsūdzēja tiesā. *Administrative Court of the High Court England and Wales* [Anglijas un Velsas Augstākās tiesas Administratīvā tiesa] apmierināja šīs prasības un atcēla *Secretary of State* lēmumus, norādot, ka prasītājiem ir piemērojams Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts. *Secretary of State* iesniedza *Court of Appeal* [Apelācijas tiesa] apelācijas sūdzību par *Administrative Court* lēmumiem.

IV — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un process Tiesā

17. Ar 2006. gada 15. jūnija lēmumu *Court of Appeal* iesniedza Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par šādiem jautājumiem:

1) Vai lietā, kurā

a) Turcijas pilsonei uz 2 gadiem bija piešķirta ieceļošanas atļauja Apvienotajā Karalistē, lai šajā valstī strādātu *au pair* darbā Apvienotās Karalistes imigrācijas noteikumu izpratnē;

b) viņas iebraukšanas atļauja ietvēra atļauju tikt nodarbinātai minētajā statusā;

c) viņa iebraukšanas atļaujas spēkā esamības laikā vairāk nekā vienu gadu tika nepārtraukti nodarbināta minētajā statusā pie viena un tā paša darba devēja;

d) šī nodarbinātība bija faktiska un īsta ekonomiska nodarbošanās, un

e) šī nodarbinātība bija atbilstoša valsts imigrācijas un nodarbinātības likumiem,

minētā Turcijas pilsone šī darba laikā bija:

i) darba ņēmēja Asociācijas padomes, kas izveidota ar Asociācijas līgumu starp EEK un Turciju, Lēmuma Nr. 1/80 6. panta izpratnē;

ii) likumīgi reģistrēta kā Apvienotās Karalistes darba tirgum piederoša persona minētā panta izpratnē?

2) Vai lietā, kurā:

a) Turcijas pilsonim bija piešķirta ieceļošanas atļauja Apvienotajā Karalistē, lai apgūtu mācību programmu šajā valstī, saskaņā ar tās imigrācijas noteikumiem un

b) viņa ieceļošanas atļauja ietvēra atļauju tikt nodarbinātam jebkādā profesijā, ierobežojot nodarbinātību līdz 20 stundām nedēļā, izņemot brīvdienas, un

c) ieceļošanas atļaujas [spēkā esamības] laikā viņš bija nepārtraukti nodarbināts pie viena un tā paša darba devēja vairāk nekā vienu gadu, un

d) šī nodarbinātība bija reāla un efektīva ekonomiska nodarbošanās, un

e) šī nodarbinātība bija atbilstoša valsts imigrācijas un nodarbinātības likumiem,

minētais Turcijas pilsonis šī darba laikā bija:

i) darba ņēmējs Asociācijas padomes, kas izveidota ar Asociācijas līgumu starp EEK un Turciju, Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta izpratnē;

ii) pienācīgi reģistrēts kā Apvienotās Karalistes darba tirgum piederoša persona minētā panta izpratnē?

18. Tiesvedībā Tiesā papildus lietas dalībniekiem pamata prāvās savus rakstveida un mutvārdu apsvērumus iesniedza Eiropas Kopienu Komisija, Apvienotās Karalistes valdība, kā arī Vācijas un Nīderlandes valdība; rakstveida apsvērumus sniedza arī Itālijas valdība.

V — Vērtējums

19. Lai varētu atsaukties uz tiesībām, kas izriet no Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta, attiecīgajai personai ir jābūt Turcijas darba ņēmējam, jāpieder uzņemošās dalībvalsts likumīgajam darba tirgum un tajā jābūt likumīgi nodarbinātai 6. panta 1. punktā noteikto laiku. Tomēr iesniedzējtiesa jautā, vai *au pair* un studenti, kas strādā papildu darbu, ir darba ņēmēji 6. panta izpratnē un ir klasificējami kā piederoši attiecīgajam likumīgajam darba tirgum. Galvenais jautājums ir par to, vai 6. panta 1. punkta piemērošanā ir nozīme tam, ka uzņemošā valsts ieceļošanas atļauju izsniedza dalībai mācību programmā vai arī — *au pair* gadījumā — valodas apguvei.

20. Iesniedzējtiesa nejautā tieši par 6. panta 1. punkta trešo nosacījumu, proti, "likumīgas nodarbinātības" jēdzienu. Tomēr, lai pilnīgi un izsmeļoši atbildētu uz iesniedzējtiesas jautājumu, turpmāk ir jāaplūko arī 6. panta trešais nosacījums.

A — *Darba ņēmēja statuss*

21. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot darba ņēmēja jēdzienu, ir jāņem vērā attiecīgā jēdziena interpretācija Kopienu tiesībās [4]. Atbilstoši tai darba ņēmēja jēdzienam ir Kopienu tiesību nozīme un tas nav interpretējams šauri. Tas ir jādefinē atbilstoši objektīviem kritērijiem, kas raksturo darba tiesiskās attiecības, ņemot vērā attiecīgo personu tiesības un pienākumus. Par darba ņēmēju ir uzskatāma ikviena persona, kam ir reāla un efektīva nodarbošanās, izņemot tik neliela apmēra nodarbošanos, ka tai ir pilnīgi mazsvarīgs un papildu raksturs. Darba tiesisko attiecību raksturīgā pazīme ir tā, ka persona noteiktu laiku par labu citam un viņa vadībā sniedz pakalpojumus, par kuriem saņem darba samaksu [5].

1) Persona, kas veic *au pair* darbu

22. Personai, kas veic *au pair* darbu un kā prasītāja Paīra — atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajai informācijai — 25–30 stundas nedēļā aprūpē viesģimenes bērnus un veic mājas darbus, parasti ir darba ņēmēja statuss.

23. Ja darba laiks ir 25–30 stundas nedēļā un darba pienākumos ietilpst bērnu aprūpe un mājas darbi, tad — gan saistībā ar darba ilgumu, gan ar tā saturu — nevar būt runas par to, ka šādam darbam ir pilnīgi mazsvarīgs un papildu raksturs. Gluži pretēji, šādā gadījumā tā ir reāla un efektīva nodarbošanās, kas ļauj attiecīgo personu kvalificēt kā darba ņēmēju.

24. Arī tas, ka *au pair* nestrādā pilna laika darbu, nav pretrunā attiecīgās personas kvalificēšanai darba ņēmēja statusā. EKL 39. panta sakarā Tiesa jau ir atzinusi, ka arī persona, kas strādā nepilnu darba laiku, ir uzskatāma par darba ņēmēju [6]. Šādam atzinumam ir jābūt spēkā arī kontekstā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu. Tomēr noteicošs apstāklis drīzāk ir tas, vai nodarbošanās ir reāla un efektīva un vai tai nav pilnībā mazsvarīgs un papildu raksturs.

4 — Skat. 1998. gada 26. novembra spriedumu lietā C-1/97 *Birden* (*Recueil*, I-7747. lpp., 23. punkts).

5 — Par Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu skat. 2002. gada 19. novembra spriedumu lietā C-188/00 *Kurz* (*Recueil*, I-10691. lpp., 32. punkts) un šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Birden*, 25. un 28. punkts.

6 — Skat. 1982. gada 23. marta spriedumu lietā 53/81 *Levin* (*Recueil*, 1035. lpp., 16. punkts) un 1986. gada 3. jūnija spriedumu lietā 139/85 *Kempf* (*Recueil*, 1741. lpp., 11. punkts).

25. Parasti *au pair* darbs ir atkarīgs arī no viesģimenes norādījumiem.

26. Rodas jautājums, vai tas, ka *au pair* savu darba samaksu saņem bezmaksas uztura, pajumtes un papildu naudas summas veidā, neļauj kvalificēt *au pair* kā darba ņēmēju. Arī prasītāja pamata prāvā Paīra kā atlīdzību par savu darbu saņem bezmaksas uzturu, pajumti un 70 sterliņu mārciņas nedēļā.

27. Tiesa savā judikatūrā par EKL 39. pantu jau ir atzinusi, ka, nosakot, vai kāda persona ir uzskatāma par darba ņēmēju, nav nozīmes tam, ka darba samaksa tai tiek maksāta bezmaksas uztura, pajumtes un kabatas naudas veidā [7].

28. Lai interpretētu darba ņēmēja jēdzienu Lēmuma Nr. 1/80 6. panta izpratnē, Tiesa pastāvīgajā judikatūrā izmanto attiecīgā jēdziena interpretāciju, kas sniegta saistībā ar EKL 39. pantu. Nav neviena iemesla, kādēļ darba ņēmēja jēdziena noteikšanai saistībā ar Lēmumu Nr. 1/80 — atšķirībā no tā noteikšanas saistībā ar EKL 39. pantu — būtu svarīgi, ka darba samaksa tiek piešķirta bezmaksas uztura, pajumtes un kabatas naudas veidā.

29. Arī no īpašā konteksta, kas raksturo *au pair* darbu, neizriet cits *au pair* darba ņēmēja statusa vērtējums. *Au pair* darba galvenais mērķis, protams, ir svešvalodu zināšanu uzlabošana un kultūras apmaiņa. Tādējādi personai, kas veic *au pair* darbu, šis darbs sniedz būtiskas priekšrocības, kas ir vairāk nekā tikai samaksa par darbu, ko tā saņem bezmaksas uztura, pajumtes un kabatas naudas veidā. Tomēr tikai šā iemesla dēļ vien nevar noliegt, ka *au pair* ir darba ņēmēja statuss. Arī citas darba tiesiskās attiecības var būt saistītas ar priekšrocībām, ko darba ņēmēji bauda papildus savai darba algai. Piemēram, strādājot ārzemēs, tā var būt iespēja apgūt valodu vai arī, vispārīgi, priekšrocība gūt darba pieredzi ārzemēs.

30. Turklāt vēl viena *au pair* darba īpatnība, uz ko norāda arī Itālijas valdība, ir tā, ka īpaša vērtība tiek piešķirta integrācijai viesģimenē. Šajā sakarā pēc analoģijas var izmantot Tiesas judikatūru par ģimenes locekļu darba ņēmēja statusu. Saistībā ar jautājumu par to, vai

7 — Skat. 1988. gada 5. oktobra spriedumu lietā 196/87 *Steymann* (*Recueil*, 6159. lpp., 12. punkts) un 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-456/02 *Trojani* (Krājums, I-7573. lpp., 22. punkts).

persona, ko pieņem darbā ģimenes loceklis, ir uzskatāma par darba ņēmēju Līguma izpratnē, Tiesa savu uzmanību skaidri vērš uz to, vai eksistē pakļautības attiecības, kas raksturo darba tiesiskās attiecības [8].

31. Tādējādi parasti *au pair* uzskata par darba ņēmēju Lēmuma Nr. 1/80 6. panta izpratnē [9].

32. Visbeidzot, jāprecizē, ka *au pair* darba tiesiskās attiecības var veidot dažādi. Tātad tas, vai *au pair* atbilst darba ņēmēja jēdziena nosacījumiem, ir atkarīgs no katra konkrētā gadījuma. Tādējādi valsts tiesas kompetencē ir pieņemt galīgo lēmumu par to, vai konkrētajā gadījumā ir izpildīti minētie nosacījumi darba ņēmēja statusa noteikšanai.

2) Studenti

33. Studenti, kas līdzīgi kā Akjūzs un Ozturks strādā par oficiantiem 20 stundas nedēļā un par to saņem parastu darba samaksu, ir darba ņēmēji Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta izpratnē, jo viņi, rīkojoties atbilstoši norādījumiem, veic reālu un efektīvu nodarbošanos, par ko saņem darba samaksu. Tas, ka viņi veic tikai nepilna laika darbu, netraucē viņus kvalificēt kā darba ņēmējus [10]. Kaut arī 20 stundu nedēļā darbs nav pilna laika darbs, nevar uzskatīt, ka šim darbam ir pilnīgi mazsvarīgs un papildu raksturs.

34. Tādējādi studenti, kas no studijām brīvajā laikā strādā, parasti ir kvalificējami kā darba ņēmēji, ja vien viņu darbam nav pilnīgi mazsvarīgs un papildu raksturs [11].

3) Analoģija ar *Bettray* lietu

35. Iesniedzējtiesa atsaucas uz Tiesas spriedumu lietā *Bettray* un jautā, vai no attiecīgā sprieduma izriet vispārējs apgalvojums, ka dalībvalstis var radīt sistēmas, kurām ir

8 — Skat. 1999. gada 8. jūnija spriedumu lietā C-337/97 *Meeusen* (*Recueil*, I-3289. lpp., 15. punkts).

9 — Saistībā ar EKL 39. pantu skat. ģenerāladvokāta Trabuki [*Trabucchi*] 1976. gada 2. jūnija secinājumus lietā 118/75 *Watson* (1976. gada 7. jūlija spriedums, *Recueil*, 1201. lpp., 2. punkts).

10 — Skat. šo secinājumu 24. punktu.

11 — Skat. arī ģenerāladvokāta Albēra [*Alber*] 2000. gada 28. septembra secinājumus lietā C-184/99 *Grzelczyk* (*Recueil*, I-6193. lpp., 70. un turpmākie punkti), kuros viņš apgalvoja, ka studenti, kas strādā papildu darbu, ir darba ņēmēji EK līguma izpratnē.

pārāks sociāls mērķis, kā rezultātā darbs šādā sistēmā netiek uzskatīts par darba tiesiskajām attiecībām Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta izpratnē. Sistēma šādā izpratnē var izpausties kā atļauja studentiem veikt papildu darbu vai iespēja veikt *au pair* darbu.

36. Tiesa spriedumā lietā *Bettray* ir atzinusi, ka nodarbošanās, kas ir tikai attiecīgo personu rehabilitācijas vai reintegrācijas līdzeklis, nevar tikt uzskatīta par reālu un efektīvu ekonomisku nodarbošanos [12]. Faktiskie apstākļi, kas bija sprieduma lietā *Bettray* pamatā, attiecās uz personu, kas atkarības no narkotiskajām vielām dēļ bija pieņemta darbā atbilstoši tādām valsts tiesību normām, kuru mērķis bija nodrošināt darbu personām, kuras personīgo apstākļu dēļ nenoteiktu laiku nespēj strādāt parastos apstākļos; turklāt attiecīgā persona netika izvēlēta, pamatojoties uz tās spējām veikt noteiktu darbu, bet gan, gluži otrādi, tā veica uzdevumus, kas tika pielāgoti tās fiziskajām un garīgajām spējām, īpaši sociāliem mērķiem izveidotajos uzņēmumos vai darba apvienībās.

37. Tomēr vēlāk Tiesa uzsvēra, ka sprieduma lietā *Bettray* pamatā esošā situācija ir unikāla, un atzina, ka spriedumā lietā *Bettray* rastais risinājums ir izskaidrojams tikai ar attiecīgās lietas specifiku un turklāt tas neiekļaujas Tiesas judikatūrā par darba ņēmēja jēdziena interpretāciju Kopienu tiesībās; tādējādi spriedumu nevar piemērot situācijām, kurām nav lietai *Bettray* līdzīgu īpašību [13].

38. Darbs, ko veic *au pair* un studenti, parasti ir reāla un efektīva ekonomiska nodarbošanās. Studentu un *au pair* gadījumā nav konstatējamas tās īpatnības, kas ir raksturīgas lietai *Bettray*. Tādējādi arī no sprieduma lietā *Bettray* neizriet, ka būtu jānoliedz, ka *au pair* un studentiem, kas strādā papildu darbu, ir darba ņēmēju statuss.

B — *Likumīga nodarbinātība*

39. Saskaņā ar judikatūru "likumīgas nodarbinātības" jēdziens ļauj pieņemt, ka nodarbinātajai personai ir stabils, nevis tikai pagaidu

12 — 1989. gada 31. maija spriedums lietā 344/87 *Bettray* (*Recueil*, 1621. lpp., 17. punkts).

13 — Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Birden* 31. punktu.

stāvoklis dalībvalsts darba tirgū un līdz ar to arī uzturēšanās tiesības, kas netiek apstrīdēts [14]. Attiecīgā persona nedrīkst atrasties tikai pagaidu situācijā, ko jebkurā brīdī var apstrīdēt [15].

40. Iesniedzējtiesa norāda, ka izskatāmajā lietā prasītājiem to nodarbinātības laikā arī bija uzturēšanās tiesības. *Au pair* un studenti principā neatrodas tādā situācijā, kurai ir tikai pagaidu raksturs un ko jebkurā brīdī var apstrīdēt.

41. Nīderlandes valdība gan pamatoti uzsver, ka students ar mērķi studēt drīkst uzturēties uzņēmējā dalībvalstī tikai studiju laikā. Tomēr tas nenozīmē, ka studenta uzturēšanos var raksturot kā pagaidu situāciju, ko jebkurā brīdī var apstrīdēt.

42. Proti, Tiesa jau ir atzinusi, ka "likumīgas nodarbinātības" raksturojumam nav būtiski, ka darba ņēmējs, jau saņemot ieceļošanas atļauju uzņemošās dalībvalsts teritorijā, bija informēts par to, ka viņš var tajā uzturēties un strādāt, ja ir ievēroti noteikti laika un materiālie nosacījumi [16].

43. Tātad tas, ka uzturēšanās uzņēmējā valstī ir paredzēta tikai noteiktu laiku, vien nenozīmē, ka uzturēšanās nav stabila un tai ir tikai pagaidu raksturs.

44. Atbilstoši Tiesas judikatūrai ar pagaidu stāvokli darba tirgū drīzāk ir jāsaprot, piemēram, laikposms, kurā darba ņēmējs, ņemot vērā viņa celtās prasības pret uzturēšanās atļaujas atteikumu apturošo iedarbību, līdz tiesvedības beigām īslaicīgi drīkst palikt attiecīgajā dalībvalstī un tur strādāt [17].

45. Tomēr ar šādu situāciju nav salīdzināma *au pair* un studentu situācija.

14 — Skat. 1990. gada 20. septembra spriedumu lietā C-192/89 *Sevince* (*Recueil*, I-3461. lpp., 30. punkts), 1995. gada 6. jūnija spriedumu lietā C-434/93 *Bozkurt* (*Recueil*, I-1475. lpp., 26. punkts) un 1992. gada 16. decembra spriedumu lietā C-237/91 *Kus* (*Recueil*, I-6781. lpp., 12. un 22. punkts).

15 — Skat. šo secinājumu 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kurz*, 49. punkts.

16 — Skat. 1997. gada 30. septembra spriedumu lietā C-98/96 *Ertanir* (*Recueil*, I-5179. lpp., 58. punkts).

17 — Skat. šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus lietā *Sevince*, 31. punkts, un lietā *Kus*, 13. punkts, kuros atzīts, ka, arī atrodoties uzņēmējā valstī uzturēšanās atļaujas piešķiršanas procedūras laikā, netiek izpildīts šis nosacījums.

C — *Piederība likumīgam darba tirgum*

46. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā iekļautais "likumīga darba tirgus" jēdziens nozīmē, ka darba attiecības ir jāīsteno attiecīgās dalībvalsts teritorijā vai arī tām ir jābūt cieši saistītām ar šo teritoriju [18].

47. Jautājums ir par to, vai, nosakot *likumīga* darba tirgus prasību, tiek izvirzīti nosacījumi, kas pārsniedz likumīgas nodarbinātības prasību. Tiesa savā spriedumā lietā *Birden* uz šo jautājumu ir atbildējusi noraidoši [19]. Tiesa šajā spriedumā atzina, ka vācu valodas versijā izmantotie jēdzieni "regulär" un "ordnungsgemäß" ir sinonīmi.

48. Tādējādi "likumīga darba tirgus" jēdziens apzīmē visus darba ņēmējus, kuri ievēro uzņemošās dalībvalsts normatīvos un administratīvos aktus un kuriem tādējādi šajā valstī ir tiesības veikt profesionālo darbību [20].

49. Līdz ar to atbilstoši Tiesas judikatūrai likumīga darba tirgus jēdzienu nevar interpretēt tādējādi, ka ar to apzīmē vispārēju darba tirgu — pretstatā konkrētam tirgum ar īpašu sociālu mērķi [21].

50. Tātad tas, ka *au pair* darbu un papildu darbu, ko no studijām brīvajā laikā parasti veic studenti, parasti raksturo īpatnība, ka šādam darbam ir īpašs sociāls mērķis, jo tas palīdz (arī) *au pair* valodas apguvei vai studiju apmaksai, nekādi neietekmē to, ka tas ir darbs, kas tiek veikts likumīgā darba tirgū Lēmuma Nr. 1/80 6. panta izpratnē.

D — *Starpsecinājumi*

51. Tādējādi gan *au pair*, gan studenti *prima facie* atbilst Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta nosacījumiem.

18 — Skat. 1997. gada 30. septembra spriedumu lietā C-36/96 *Günaydin* (*Recueil*, I-5143. lpp., 29. punkts), šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Birden*, 33. punkts, un šo secinājumu 16. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Ertanir*, 39. punkts.

19 — Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Birden*, 47. un turpmākie punkti, kuros veikta atsauce uz dažādajām Lēmuma Nr. 1/80 valodu versijām.

20 — Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Birden*, 51. punkts, 2000. gada 10. februāra spriedumu lietā C-340/97 *Nazli* (*Recueil*, I-957. lpp., 31. punkts) un 2006. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-4/05 *Güzeli* (Krājums, I-10279. lpp., 32. punkts).

21 — Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Birden*, 51. punkts.

E — *Ieceļošanas mērķis*

52. Tomēr situācijas šajās lietās raksturo viena īpatnība: lietās iesaistītās dalībvalstis uzsver, ka ieceļošanas atļauja nevienā no tām netika izsniegta ar mērķi atļaut darba tirgū veikt algotu darbu. Studentiem tiek atļauts ieceļot ar mērķi studēt, un atļaujai veikt algotu darbu ir tikai papildu raksturs, lai viņiem dotu iespēju apmaksāt studijas. *Au pair* atļauja tiek piešķirta valodas apgūšanas un kultūras apmaiņas nolūkā.

53. Tātad turpmāk ir jāizvērtē, kā attiecīgais uzturēšanās mērķis, ieceļojot uzņemošajā valstī, ietekmē darba ņēmēja jēdziena interpretāciju Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta izpratnē.

1) Studenti

54. Lietā iesaistītās dalībvalstis uzskata, ka Turcijas pilsoņi, kuriem tika piešķirta atļauja ieceļot ar mērķi studēt, arī tad, ja viņi strādā papildu darbu, principā neietilpst Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā. 6. panta 1. punkts attiecas tikai uz tām personām, kurām ir izsniegta atļauja ieceļot kā darba ņēmējiem.

55. Šajā sakarā Nīderlandes un Vācijas valdības atsaucas uz Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvu 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā [22]. Tās 17. panta 1. punkts uzliek dalībvalstīm pienākumu atļaut studentiem no trešajām valstīm veikt papildu darbu ne mazāk par 10 stundām nedēļā vai līdzvērtīgu laiku, kas izteikts dienās vai mēnešos gadā.

56. No Direktīvas 2004/114 sistēmas izriet, ka studentus, kas veic papildu darbu, Kopienu likumdevējs neuzskata par darba ņēmējiem, bet gan joprojām tikai par studentiem, tādēļ arī Lēmuma Nr. 1/80 ietvaros studentus nevar kvalificēt kā darba ņēmējus.

57. Tomēr šāda argumentācija nepārliecina. Pirmkārt, Direktīvas 2004/114, kas turklāt Apvienotajai Karalistei nav sais-

22 — OV L 375, 12. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 2004/114".

toša [23], 4. panta 1. punktā skaidri paredzēts, ka šī direktīva neskar labvēlīgākus divpusējo nolīgumu noteikumus. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierobežojoša divpusēja tiesiskā regulējuma interpretācija nekādā gadījumā nevar izrietēt no direktīvas. Otrkārt, abiem tiesību aktiem ir atšķirīgs regulējuma priekšmets. Tā kā Direktīvā 2004/114 noteikts minimālais apmērs, kādā studentiem ir jāpiešķir tiesības veikt papildu darbu, no tā nevar izdarīt secinājumu par Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta interpretāciju un piemērojamību.

58. Turklāt saistībā ar Direktīvu 2004/114 Vācijas un Nīderlandes valdības norāda arī uz to, ka, ja Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts būtu piemērojams studentiem, kas no studijām brīvajā laikā veic papildu darbu, tad no direktīvas izrietošais dalībvalstu pienākums ļaut studentiem veikt papildu darbu radītu situāciju, kurā jebkurš students, Turcijas pilsonis, varētu izmantot tiesības, kas izriet no lēmuma 6. panta 1. punkta. Pateicoties direktīvas 17. panta 1. punkta noteikumiem, ja dalībvalsts pieņemtu lēmumu atļaut Turcijas pilsonim ieceļot ar mērķi studēt un students studiju laikā, kas parasti pārsniedz Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā paredzētos termiņus, izmantotu savas tiesības veikt papildu darbu, viņš tieši iegūtu pastāvīgās uzturēšanās tiesības.

59. Šajā sakarā dalībvalstis atsaucas uz Tiesas judikatūru, atbilstoši kurai dalībvalstu kompetencē ir pieņemt lēmumu par kāda pilsoņa ieceļošanu pirmo reizi un pirmā darba uzsākšanu valstī, un tādējādi arī par to, vai Turcijas pilsonis var pēc tam iegūt tiesības, kas izriet no 6. panta 1. punkta [24].

60. Pamatojoties uz direktīvā noteikto pienākumu atļaut studentiem, Turcijas pilsoņiem, veikt papildu darbu, dalībvalstis vairs nevar patstāvīgi lemt par atļaujas piešķiršanu studentam veikt *pirmo* darbu. Ja turklāt par piemērojamu uzskatītu arī lēmuma 6. panta 1. punktu, šādā gadījumā students, Turcijas pilsonis, varētu iegūt pastāvīgas uzturēšanās atļauju ar mērķi strādāt, jo uzņemošajai valstij parasti nav rīcības brīvības lemt par nodarbinātību un turpmāko uzturēšanos nodarbinātības nolūkā. Šajā sakarā dalībvalstis norāda, ka to vienīgais darba tirgus politikas regulēšanas instruments attiecībā uz Turcijas studentiem un viņu iespējamo iekļaušanos darba tirgū, ko nodrošina lēmuma 6. pants, ir stingrāk izvērtēt Turcijas pilsoņu skaitu, kuriem izsniedz ieceļošanas atļauju studijām, un, ja nepieciešams, būtiski samazināt šo personu skaitu.

23 — Skat. Direktīvas 2004/114 preambulas divdesmit piekto apsvērumu.

24 — Skat. šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Nazli*, 29. punkts, šo secinājumu 16. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Ertanir*, 23. punkts, un šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kus*, 25. punkts.

61. Arī Komisija tiesas sēdē atbildēja uz jautājumu par sekām, kādas izriet no Lēmuma Nr. 1/80 un Direktīvas 2004/114 mijiedarbības. Tomēr, ciktāl Komisija apgalvo, ka darba ņēmēja statusu, iespējams, nevar attiecināt uz personu, kas strādā 10 stundas nedēļā, šādam apgalvojumam nevar piekrist, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus darba ņēmēja jēdziena skaidrojumā. Arī 10 stundu darbs nedēļā ir reāla un efektīva nodarbošanās, kas Tiesas definīcijas izpratnē nav tik ierobežota, lai tai būtu tikai mazsvarīgs un papildu raksturs.

62. Uz jautājumu par to, vai studentu iecelošanas īpašajam mērķim un tam, ka ir atļauts strādāt tikai papildu kārtā, lai apmaksātu studijas, ir nozīme, interpretējot darba ņēmēja jēdzienu Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta kontekstā, drīzāk ir jāatbild, pamatojoties uz interpretāciju saskaņā ar lēmuma jēgu un mērķi.

63. Kā minēts iepriekš, Tiesa darba ņēmēja jēdzienu Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta izpratnē principā interpretē, velkot paralēles ar principiem, kas noteikti saistībā ar EKL 39. un 40. pantu. Turklāt Tiesa atsaucas uz Asociācijas līguma 12. pantu, kurā līgumslēdzējas puses vienojas ņemt vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 48., 49. un 50. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 39. un turpmākie panti), lai pakāpeniski nodrošinātu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos to starpā [25].

64. EKL 39. panta kontekstā Tiesa atzīst, ka Kopienu tiesībām būtisks ir veicamā darba saturs, nevis darba uzsākšanas iemesli [26].

65. Tomēr Tiesa arī atzīst, ka EKL 39. panta kontekstā noteiktie principi attiecībā uz Lēmumā Nr. 1/80 paredzētajām tiesībām ir jāpiemēro tikai *tiktāl, ciktāl iespējams* [27]. Tādējādi Tiesa liek saprast, ka, interpretējot lēmumu, ir jāņem vērā 6. panta 1. punkta jēga un mērķis, kā arī Asociācijas līguma īpašais mērķis [28].

25 — Tiesa šajā sakarā min arī 36. pantu Papildprotokolā, kas parakstīts 1970. gada 23. novembrī, pievienots Asociācijas līguma pielikumā un noslēgts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OV L 293, 1. lpp.).

26 — Skat. šo secinājumu 6. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Levin*, 21. punkts.

27 — Skat. šo secinājumu 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kurz*, 30. punkts, šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Nazli*, 55. punkts, šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Bozkurt*, 20. punkts, un 1997. gada 23. janvāra spriedumu lietā C-171/95 *Tetik* (*Recueil*, I-329. lpp., 20. punkts).

28 — Ģenerāladvokāts Hēlhuds [*Geelhoed*] savos 2006. gada 12. septembra secinājumos lietā C-16/05 *Tum & Dari* (2007. gada 20. septembra spriedums, Krājums, I-7415. lpp.) skaidri nošķir Asociācijas līguma un EKL 39. panta mērķus.

66. Tiesa ir atkārtoti atzinusi, ka nodarbinātības un tātad arī uzturēšanās tiesību, ko piešķir Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts, mērķis ir pakāpeniski nostiprināt attiecīgo personu statusu uzņemošajā dalībvalstī [29].

67. Līdz ar to 6. panta 1. punktā paredzēts piešķirt migrējošam darba ņēmējam, kurš pakāpeniski tiek integrēts uzņemošās valsts darba tirgū, atbilstošas tiesības, kas arvien tiek paplašinātas, — uzturēties attiecīgajā valstī. Tādējādi šīs tiesības uz darbu un uzturēšanos attiecīgajā valstī, kas noteiktas 6. panta 1. punktā, aizsargā darba ņēmēju, Turcijas pilsoņu, kuri ienāk dalībvalstu darba tirgū, tiesisko paļāvību. Jo vairāk tie integrējas darba tirgū un jo vairāk tiem ir vajadzīga noteiktība plānošanai un pārliecības par situācijas stabilitāti aizsardzība, jo plašākas ir tiesības, ko tiem piešķir 6. panta 1. punkts.

68. Tomēr studentam, kas ierodas dalībvalstī ar mērķi studēt un veic tikai papildu rakstura darbu, nav salīdzināmu interešu un aizsardzības vajadzības, jo viņa ieceļošanas mērķis ir studijas. Tādējādi studentam nav salīdzināmas tiesiskās paļāvības, drošības plānošanas un savas situācijas nostiprināšanas uzņemošajā valstī vajadzības.

69. Turklāt, teleoloģiski interpretējot lēmuma 6. pantu, ir jāņem vērā Asociācijas līguma jēga un mērķis kopumā, jo nevar būt spēkā tāda 6. panta teksta interpretācija, kas neatbilst Asociācijas līguma mērķiem.

70. Saskaņā ar Asociācijas līguma 2. panta 1. punktu līguma mērķis ir "veicināt līgumslēdzēju pušu savstarpējo tirdzniecības un ekonomisko attiecību nostiprināšanu un līdzsvaru, pilnībā ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt Turcijas ekonomikas paātrinātu attīstību un paaugstināt Turcijas tautas nodarbinātības līmeni un dzīves apstākļus".

71. Šķiet, ka šo mērķu īstenošanu daudzējādā ziņā var traucēt studentu, kas veic papildu darbu, iekļaušana Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo šādā gadījumā saskaņā ar 6. panta 1. punkta

29 — Skat. 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-230/03 *Sedef* (Krājums, I-157. lpp., 34. punkts) un šo secinājumu 27. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Tetik*, 21. punkts.

trešo ievilkumu studenti, kas studiju laikā strādā, pēc četru gadu ilgas likumīgas nodarbinātības, ievērojot 6. panta 1. punkta nosacījumus, iegūst brīvu pieeju jebkuram algotam darbam pēc savas izvēles.

72. Galvenā prioritāte, veicinot "Turcijas ekonomikas paātrinātu attīstību un paaugstinātu Turcijas tautas nodarbinātības līmeni un dzīves apstākļus", kas notiek, piešķirot studentiem, Turcijas pilsoņiem, uzturēšanās atļaujas studijām dalībvalstīs, ir jaunu, akadēmiski izglītotu Turcijas pilsoņu sagatavošana, kas pēc studiju beigām atgriežas savā dzimtenē un iegūtās zināšanas un prasmes pielieto zinātnē, pētniecībā un apmācībā, nodod tās tālāk, un tādā veidā tās sniedz ieguldījumu Turcijas sabiedrībā.

73. Būtu pretrunā minētajam mērķim, ko kopā cenšas sasniegt Asociācijas līguma līgumslēdzējas puses, ja lēmuma 6. panta interpretācija tiktu balstīta uz tādu attiecīgās normas izpratni, kas — attiecinot to arī uz studentiem, kuri savu studiju apmaksai veic papildu darbu — daudzos gadījumos tiem nodrošinātu pievilcīgu uzturēšanās iespēju uzņemošajā valstī, pārvarot tikai nelielus šķēršļus. Būtu jāuztraucas, ka šādas normas izpratnes gadījumā daudzi studenti, Turcijas pilsoņi, tā vietā, lai atgrieztos savā izcelsmes valstī un tur pielietotu iegūtās zināšanas, izmantotu iespēju palikt uzņemošajā valstī, lai tur strādātu. Tādējādi tiktu apdraudēts Asociācijas līguma mērķis nodrošināt Turcijas ekonomikas paātrinātu attīstību un paaugstināt Turcijas tautas nodarbinātības līmeni un dzīves apstākļus.

74. Līdz ar to darba ņēmēja jēdziena interpretācijā nedrīkst pilnībā vilkt paralēles ar attiecīgā jēdziena definīciju EKL 39. pantā un Lēmuma Nr. 1/80 6. pantā. Turcijas pilsoņi, kas dalībvalstī ieceļo ar mērķi studēt un kuriem ir atļauts no studijām brīvajā laikā veikt papildu darbu, lai apmaksātu studijas, neietilpst Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā pat tajā gadījumā, ja, atsevišķi vērtējot viņu papildu darbus, tiem piemīt visas darba ņēmēju raksturīgās īpašības EKL 39. panta izpratnē.

75. Šādas interpretācijas rezultātā vienlaicīgi rodas no vairākiem aspektiem labvēlīgas sekas gan attiecīgajiem studentiem, Turcijas pilsoņiem, gan Asociācijas līguma mērķiem kopumā. Ņemot vērā, ka studentu skaits nav jāsamazina, pamatojoties uz darba tirgus politikas apsvērumiem, iespēja studēt

kādā dalībvalstī ir atvērta lielākam studentu, Turcijas pilsoņu, skaitam. Turklāt, pateicoties iespējai strādāt lielā mērā no studijām brīvajā laikā un šādā veidā apmaksāt savas studijas uzņēmējā valstī, tiek panākts, ka dalībvalstīs var studēt ne tikai studenti no pārtikušām ģimenēm.

76. Izklāstītā interpretācija nav pretrunā arī Tiesas judikatūrai, atbilstoši kurai Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā netiek ņemti vērā dalībvalstu noteiktie laika ierobežojumi vai darba ņēmēja apņemšanās pēc noteikta laika izbraukt no valsts, ko viņš apliecina, ieceļojot valstī. Ir jāpiekrīt Tiesai, ka gadījumā, ja iepriekš minētie ierobežojumi vai apņemšanās ietekmētu 6. panta piemērojamību, dalībvalstis varētu patvaļīgi noteikt 6. panta piemērošanas jomu. Tomēr šī prāva ir pilnīgi atšķirīga, jo, kā pamatoti norāda Nīderlandes valdība, studentu uzturēšanos jau pēc definīcijas laika ziņā ierobežo studiju ilgums, tādējādi šis ierobežojums nekādi nav saistīts ar 6. pantā minētajiem laikposmiem.

77. Attiecīgā interpretācija nav pretrunā arī Tiesas spriedumiem, kuros Tiesa attiecībā uz noteiktām situācijām ir norādījusi, ka dalībvalstis nedrīkst atteikt pagarināt darba un uzturēšanās atļauju, savu atteikumu pamatojot ar to, ka ieceļošana un uzturēšanās tika atļauta uz cita pamata, nevis algota darba veikšanai [30]. No Tiesas apsvērumiem par šīm atšķirīgajām situācijām neizriet vispārējs princips, ka nevienā situācijā nav jāņem vērā sākotnēji izsniegtās ieceļošanas un uzturēšanās atļaujas mērķis. Gluži pretēji, Tiesa savā judikatūrā, atbilstoši kurai lēmuma interpretācijā EKL 39. panta principi ir jāpiemēro *tiktāl, ciktāl iespējams*, skaidri norāda, ka shematiska vispārinājuma vietā ir jāņem vērā īpašā situācija katrā konkrētajā gadījumā.

78. Piemēram, vienā no izskatītajām lietām darba ņēmējam, Turcijas pilsonim, tika izsniegta ieceļošanas un uzturēšanās atļauja dalībvalstī, lai tur iegūtu profesionālo pieredzi sava Turcijas darba devēja mātes uzņēmumā [31]. Tādējādi atšķirībā no šīs prāvas, kurā ieceļošanas mērķis ir studijas, minētajā gadījumā darba ņēmējs ieceļoja tieši ar mērķi strādāt, tādēļ atlika tikai izlemt, cik būtisks bija attiecīgās nodarbinātības pamatojums. Tā kā Tiesa sākotnējās nodarbinātības pamatojumu neuzskatīja par būtisku, no minētā sprieduma neizriet nekādi šajā prāvā izmantojami secinājumi.

30 — Skat. šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmē minēto 1997. gada 30. septembra spriedumu lietā *Günaydin*, 52. punkts, šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kus*, 52. punkts, un šo secinājumu 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kurz*, 56. punkts.

31 — Šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Günaydin*.

79. Citā lietā Turcijas pilsonim tika izsniegta ieceļošanas atļauja laulības slēgšanai; pēc laulības šķiršanas attiecīgā persona lūdza pagarināt tās uzturēšanās un darba atļauju [32]. Kaut gan Tiesa šajā situācijā atzīst, ka nedrīkst atteikt pagarināt uzturēšanās un darba atļauju tādēļ, ka ieceļošanas atļauja tika piešķirta citu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar algotu darbu, no minētā sprieduma neizriet nekādi šajā prāvā izmantojami secinājumi. Ieceļošanu ar mērķi slēgt laulību nevar salīdzināt ar ieceļošanu ar mērķi studēt jau tādēļ vien, ka ieceļošana ar mērķi slēgt laulību jau pēc definīcijas neparedz laika ziņā ierobežotu uzturēšanos, gluži pretēji, ir paredzēta ilglaicīga uzturēšanās, līdz ar to pastāv pielīdzināma tiesiskā paļāvība, kas ir jāaizsargā. Tādējādi ieceļošana ar mērķi slēgt laulību nav salīdzināma ar ieceļošanu ar mērķi studēt, tādēļ nav jānodrošina vienlīdzīga attieksme saistībā ar 6. pantu.

80. Visbeidzot, lietā *Kurz* ieceļošanas atļauja tika izsniegta apmācībai gāzes un ūdens apgādes iekārtu montētāja arodam [33]. Tikai pirmajā brīdī šķiet, ka minētajai situācijai ir zināma līdzība ar ieceļošanu studēšanai, jo tā katrā ziņā ir ieceļošana ar mērķi iegūt izglītību. Tomēr būtiska atšķirība starp abiem izglītības veidiem, kuras dēļ dažādie sākotnējie ieceļošanas mērķi ir nozīmīgi, lemjot par uzturēšanās atļaujas pagarināšanu vai arī Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanu, ir tā, ka arodizglītība ir cieši saistīta ar darbu, tādēļ — īpaši prakses, kas aizņem būtisku studiju procesa laiku, un izglītības procesa organizācijas dēļ — arodizglītība galu galā ir darba dzīves posms. Ieceļošana ar mērķi iegūt izglītību savukārt ir kvalificējama kā ieceļošana ar mērķi strādāt. Tādēļ attiecībā uz 6. panta piemērošanu minētais gadījums arī nav salīdzināms ar ieceļošanu ar mērķi studēt.

81. Arī no Tiesas sprieduma lietā *Eroglu* [34], kurā tika izvērtētas uzturēšanās tiesības, kas paredzētas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta 2. punktā, neizriet cits secinājums. Minētā tiesību norma piešķir darba ņēmēja, Turcijas pilsoņa, bērniem, kuri uzņēmējā valstī ieguvuši arodizglītību, tiesības pieņemt jebkuru darba piedāvājumu neatkarīgi no viņu uzturēšanās ilguma šajā dalībvalstī ar nosacījumu, ka viens no vecākiem ir likumīgi nostrādājis šajā dalībvalstī vismaz trīs gadus. Tiesai šajā spriedumā skaidri nosakot, ka, lai izmantotu šīs tiesības, nav būtiski, kādam mērķim attiecīgajai personai tika izsniegta ieceļošanas un uzturēšanās atļauja, pamatoti tiek ņemts vērā 7. panta 2. punkta vai attiecīgi Asociācijas līguma mērķis, proti, nodrošināt to darba ņēmēju, Turcijas pilsoņu, ģimenēm, kas strādā attiecīgajā uzņēmējā valstī, drošību, uzticamību un stabilitāti. Tādējādi 7. panta 2. punkts attiecas uz īpašo situāciju, kādā atrodas darba ņēmēju, Turcijas pilsoņu, bērni, kuri uzņēmējā valstī iegu-

32 — Šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Kus*.

33 — Šo secinājumu 5. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Kurz*.

34 — 1994. gada 5. oktobra spriedums lietā C-355/93 *Eroglu* (*Recueil*, I-5113. lpp.).

vuši arodizglītību. Šajā sakarā būtu pretrunā iepriekš minētajiem mērķiem, ja turpmāko uzturēšanos atļautu tikai tām personām, kurām sākotnējā ieceļošanas atļauja izsniegta ģimenes apvienošanās nolūkā, bet neatļautu tām personām, kuru sākotnējais ieceļošanas mērķis bija studijas. Tomēr 6. panta 1. punkta vispārīgā noteikuma gadījumā nepastāv līdzīgas intereses, kuru dēļ sākotnējās ieceļošanas mērķis zaudē nozīmi. Tādēļ Tiesas judikatūra par 7. panta 2. punktu neietekmē to, ka 6. panta 1. punkta kontekstā ir jāņem vērā ieceļošanas mērķis.

2) Personas, kas veic *au pair* darbu

82. Visbeidzot, ir jāatbild uz jautājumu, vai arī attiecībā uz ieceļošanu ar mērķi veikt *au pair* darbu, kas — kā iepriekš norādīts — konkrētajā gadījumā bieži atbilst darba ņēmēja jēdziena nosacījumiem EKL 39. panta izpratnē, ir teleoloģiski jāierobežo Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā noteiktais darba ņēmēja jēdziens.

83. Tomēr — atšķirībā no ieceļošanas ar mērķi studēt — šajā gadījumā nav iemeslu definēt darba ņēmēja jēdzienu saistībā ar Asociācijas līguma jēgu un mērķi, atkāpjoties no EKL 39. panta definīcijas. Gluži pretēji, *au pair* darbs kā tāds ir kvalificējams kā nodarbinātība. To, ka 6. panta kontekstā konkrēts attiecīgā darba veikšanas pamatojums neietekmē personas kvalificēšanu kā darba ņēmēju, Tiesa — kā jau iepriekš minēts — ir paskaidrojusi spriedumos lietās *Kurz* un *Günaydin* attiecībā uz arodizglītības līgumu un ārzemju darba pieredzes apgūšanu mātes sabiedrībā. Apstāklis, ka *au pair* uzturēšanās mērķis ir pieredzes gūšana kultūras jomā un valodas zināšanu uzlabošana, nevar ietekmēt personas kvalifikāciju darba ņēmēja statusā.

84. Nav jāuztraucas arī par to, ka dalībvalstu noteiktais *au pair* līguma ierobežojums līdz vienam gadam, ko saistībā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta tiesisko regulējumu, iespējams, ir radījusi iepriekš minētā kvalifikācija, varētu nelabvēlīgi ietekmēt kultūras apmaiņu, kas ir Asociācijas līguma mērķis. Atbilstoši pašai *au pair* pamatidejai mērķi, kurus izvirza saistībā ar *au pair* uzturēšanos, parasti tiek sasniegti šā viena gada laikā.

F — *Starpsecinājumi*

85. Turcijas pilsonis, kas kādā dalībvalstī ir ieceļojis ar mērķi studēt un veic papildu darbu, lai apmaksātu savas studijas, neietilpst Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā. Turpretī ieceļošana ar mērķi veikt *au pair* darbu ietilpst 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

VI — Secinājumi

86. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai atbildēt *Court of Appeal* šādi:

1) Turcijas pilsonis, kuram ir izsniegta atļauja ieceļot dalībvalstī ar mērķi veikt *au pair* darbu, pieder likumīgam darba tirgum un ietilpst Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ja tas kādas personas labā un tās vadībā veic reālu un efektīvu darbu un par to saņem darba samaksu;

2) Turcijas pilsonis, kuram ir izsniegta atļauja ieceļot dalībvalstī ar mērķi studēt un kurš no studijām brīvajā laikā veic papildu darbu, neietilpst Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā.